

Parçada Anlam - 7 (Bilgilendirici ve Hikâye Edici Metinler - Hikâye Unsurları - Gerçek ve Kurgusal Unsurlar - Metnin Dil ve Anlatım Özellikleri)

1. Takımyıldız, gökyüzünün bölündüğü seksen sekiz alandan her birine verilen isimdir. Bazı ünlü takımyıldızlar, çeşitli nesnelere ya da şekillere benzetilen parlak yıldız düzenlerine sahiptir. Bunların en belirgin olanları Yaz Üçgeni, Kış Üçgeni ve Büyük Kare. Yaz Üçgeni, bu sıralar akşam saatlerinde batı yönünde görülüyor. Kış Üçgeni'ni görmek içinse hava karardıktan sonra birkaç saat beklemek gerekiyor. Büyük Kare'ye yılın bu döneminde en iyi konumunda yani gökyüzünde tam tepeye yakın konumda, biraz güneyde yer alıyor.

Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Örneklendirmeden yararlanılmıştır.
- B) Bir kavramın tanımı yapılmıştır.
- C) Bilgilendirici bir metindir.
- D) İkişemeler kullanılmıştır.

2. Anadolu kilimlerinde renkler, oldum olası, çeşitli bitki kökleri, yaprakları ya da tohumları kaynatılarak elde edilir. Kırmızı renk, kızılçam kabuğundan; sarı, safran ve sütleğenden; kahverengi, meşe ve ceviz yaprağından; yeşil, naneden; siyah ise sumaktan çıkarılır. Bu bitkiler, köy ve kasabaların yanı başında, "boyalık" denen bir yerde yetiştirilir, boyaların tümü buradaki bitkilerden yapılırdı.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Konuyu örneklerle desteklemeye
- B) Bir düşünceyi abartılı bir biçimde anlatmaya
- C) Nesnelere karşılaştırarak metni etkileyici kılmaya
- D) Bir kavramı eksiksiz olarak tanıtmaya

3. "Orta oyunu, tiyatro değildir. Yalnızca güldürür. Oysa tiyatro kimi zaman ağlatır, kimi zaman güldürür." diyen bilgisizlere acınıp geçilir. Sanatı mutlu bir azınlığın tekeline zanneden bazı kişiler; halk şiiri, halk edebiyatı, halk tiyatrosu lafından huylanır olmuş. Öykünün meddahtan, romanın Dede Korkut'tan, şiirin Karacaoğlan'dan yararlanılarak çağdaş bir tekniğe ulaşması gereğinden her söz ettiğimizde bunların başından aşağı kaynar sular dökülür.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Deyim kullanılmıştır.
- B) Karşılaştırma yapılmıştır.
- C) Benzetmeye başvurulmuştur.
- D) Kişisel düşüncelere yer verilmiştir.

4. Çevremizdeki sesleri, ışıkları, kokuları, sıcaklığı, esen rüzgârı vb. duyu organlarımızla algılarız. Ancak bazen duyu organlarımız doğru çalışsa, işlevini tam olarak yerine getirse bile onlardan beyne gönderilen iletiler beyinde yanlış yorumlanabilir. O zaman algımızda bir hata oluşur. Bu tür algı hatalarına yanılsama denir. En şaşırtıcı ve etkileyici yanılsamalar görsel yanılsamalardır. Bu yanılsamalarda aslında göz, nesneyi görür. Nesnenin gözde oluşan görüntüsü sinirlerle beyne iletilir. Ama beyin, gelen bu görüntüyü yorumlarken hata yapar. Genelde algımızdaki bu hatayı fark ederiz. Böyle bir görsel yanılsamayla karşılaştığımızda bir şeyin ters gittiğini anlarız ama ne olduğunu bilemeyiz. Bu nedenle ikinci bir kez ve daha dikkatli bakarız. Baktığımız şeyin ne olduğunu anlamaya çalışırız. Çoğunlukla bu ikinci ve daha dikkatli bakış nasıl bir yanılsamaya kapıldığımızı anlamamızı sağlar. Ne var ki bazen, gördüğümüz şeyde bir yanlışlık olduğunu fark etmemize karşın öyle algılamayı sürdürebiliriz.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bilgilendirici bir metindir.
- B) Bir kavramın tanımı yapılmıştır.
- C) Örneklendirmeye başvurulmuştur.
- D) Eleştirel bir anlatım vardır.

5. Bindığımız gemi beyaz bir martı gibi... Yolcular, kamara- lar, koridorlar, salonlar, aynalar, çalışan kadınlar, kısacası herkes yüzümüze gülüyor. Yolcular da bindikleri gemi kadar mutlu. Bu ortamda yolculuk yapmak neşelendiriyor bizi. Günün yorgunluğunu atıyoruz böylece.

Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Benzetmeye başvurulmuştur.
- B) Anlatım 3. kişi ağzından yapılmıştır.
- C) Olayın geçtiği mekân bellidir.
- D) Kişileştirmeden yararlanılmıştır.

Parçada Anlam - 7 (Bilgilendirici ve Hikâye Edici Metinler - Hikâye Unsurları - Gerçek ve Kurgusal Unsurlar - Metnin Dil ve Anlatım Özellikleri)

6. Aşağıdakilerin hangisinde anlatım 3. kişi ağzından yapılmıştır?

- A) O gün akşama kadar canım sıkıldı, bir tek kelime etmeden dışarı çıktım. Yapılacak çok iş vardı ama ben de güç kalmamıştı.
- B) Ağzını musluğa dayayarak kana kana su içti; akan suda kollarını, yüzünü yıkadı. Biraz kendine gelmişti. Artık okulun yolunu tutabilirdi.
- C) Önümde nasıl geçireceğimi bilmediğim bir gece ve ertesi günün beni şimdiden korkutan uzunluğu vardı. Böyle zamanlarda kendimi çok çaresiz hissediyordum.
- D) İlkokul beşinci sınıftayken odalarının kapıları bahçeye açılan bir evde oturuyorduk. Odamızın kapısını açınca kar ve buzla karşılaştık. Saçaklardan öyle uzun buzlar sarkardı ki...

7. Burdur Gölü, pek çok kuş türüne ev sahipliği yapıyor. Dik-kuyruk, kaşıkga, yeşilbaş, bahri, saka, florya, kızılgerdan, tepeli toygar bu kuş türlerinden bazıları. Dünyadaki sıcaklık artışı bu hızla devam ederse belli bir süre sonra gölün suları çekilecek. Gölün kuruması hâlinde de kuşların bazıları kendilerine başka bir yaşam alanı arayacak, bazıları da yaşadığı yeri terk edmeden göl sularıyla birlikte toprağa karışacak.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Benzetmeye başvurulmuştur.
- B) Örneklendirme yapılmıştır.
- C) Amaç-sonuç cümlesi kullanılmıştır.
- D) Abartmadan yararlanılmıştır.

8. Her akşam işten çıkınca vapura binerdim. Vapurdan inen insanları izlemeyi çok severdim. Özellikle benim dikkatimi çekenleri... Bazen benim ilgimi çeken, beni şaşırtan, meraklandıran hiç kimse inmezdi vapurdan. Aslında böyle günler, moralimin bozulduğu günlerdi. O gün de öyle bir gündü. Bu yüzden de vapurdan inen insanlara göz ucuyla bakıyordum. Hiçbiri bana ilginç gelmemişti. Hepsi yorgun insanlardı.

Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kişileştirme yapılmıştır.
- B) Birinci kişi ağzından anlatılmıştır.
- C) Deyimlere yer verilmiştir.
- D) Görme duyusundan yararlanılmıştır.

9. İki arkadaş arabadan inip caddede dolaşmaya başladı. Naciye'nin karnı çok acıkmıştı. Âdeta midesinde bir sızı duymaya başladı. Gözlerinin önünde siyah siyah lekeler uçuşuyordu. Güneş ufukta kayboluyor; gök, pembe ve kırmızı bulutlarla doluyordu. Tatlı bir kızılık kaplamıştı her yanı. Caddedeki kalabalığın içinde bisikletli çocuklar da vardı.

Bu parçada anlatılanlar aşağıdaki zaman dilimlerinin hangisinde gerçekleşmiştir?

- A) Sabah
C) Akşamüstü
- B) Öğle
D) Gece yarısı

10. Kral,

— Bir örtü istiyorum, dedi gökyüzüne. Hem de hemen! Çok güzel bir örtü olsun!

Derken kar yağmaya başladı. Kar iri iri, bembeyaz taneler hâlinde yağdı.

— İşte örtün, dedi gökyüzü ve toprağın üzerine ışıltı ışıltı bir parıltı verdi.

— Teşekkürler, dedi Kral şaşkınlıkla.

Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kurgusal unsurlara yer verilmiştir.
- B) İkilemelerden yararlanılmıştır.
- C) Konuşurma sanatına başvurulmuştur.
- D) Anlatım 1. kişi ağzından yapılmıştır.

11. Dışarıdan çok ihtişamlı görünen köşke yavaşça girdi. Burası sıcak sayılırdı. Geniş, taş merdivenlerden çıktı. Antrenin, salonun lambaları yakılmıştı. Ömründe görmediği bu ihtişama, bu süslere hayretle baktı. Özellikle salondaki eşyalar onu büyülemişti: halılar, duvardaki resimler, vazolar, ağır perdeler, ortadaki masa... Hepsine ayrı ayrı bakıyordu. Yemek odası da çok süslüydü. Yemek vakti yaklaştığı için et ve börek kokuları da duyuluyordu. Kim bilir ne yemekler yenecekti bu yemek odasında?

Bu parçada aşağıdaki duyulardan hangisiyle ilgili bir ayrıntıya yer verilmemiştir?

- A) Tatma
C) Görme
- B) Dokunma
D) Koklama